

MEDALII EMISE DE ORGANIZAȚII RÂMNICENE (1994-2012)

Marius NECULAE

După 1990, reluându-se tradiția interbelică, o serie de organizații ca Primăria, dar și instituții și asociații râmnicene, au demarat și susținut acțiuni privind comemorarea evenimentelor din trecut, de cinstire a unor personalități marcante. Aceste acțiuni s-au concretizat prin organizarea de evenimente culturale, dezvelirea de statui, monumente și plăci comemorative, emiterea de medalii, plachete, cărți poștale și insigne.

Astfel, în perioada 1994-2012, au fost emise cinci medalii comemorative, primele trei turnate la Monetăria Statului, gravor fiind Constantin Dumitrescu¹, următoarele două făcând parte din opera sculptorului albaiulian Romi Adam².

Medalia aniversară 555 de ani de la prima atestare documentară a Râmnicului Sărat (foto. 1)

A fost emisă în decembrie 1994, cu prilejul declarării Râmnicului Sărat municipiu³, ocazie pentru organizarea unor manifestări complexe, fiind dezvelită și o placă din marmură pe peretele Primăriei⁴, în același an sărbătorindu-se și 555 de ani de la atestarea documentară a localității⁵.

Date : 1994

Diametru: 6 cm

¹ Născut în 1950 la București, angajat al Monetăriei Statului, unde a realizat grafică de medalii, a primelor monede românești de după 1989 și probe monetare, unele bimetalice.

² Născut în 1945 la Balomiru de Câmp, jud. Alba, profesor la catedra de sculptură a Liceului de Artă din Alba-Iulia (1968-2009), realizator de busturi și medalii dedicate unor personalități ca Avram Iancu, Grigore Vieru, Mihai Eminescu, Adrian Păunescu, conform *Autobiografiei* din 16.09.2013, *mss*. Mulțumim și pe această cale domnului Ștefan D. Popa, Vicepreședinte al Ligii Culturale, pentru informațiile cu care a sprijinit acest demers.

³ *Lege nr. 104/28 noiembrie 1994, privind declararea ca municipii a unor orașe*, publicată în Monitorul Oficial, nr. 328/ 28 noiembrie 1994.

⁴ Marius Neculae, *Râmnicu Sărat - Opere de for public, monumente și plăci comemorative*, Ed. Editgraph, Buzău, 2013, p. 33.

⁵ B.P. Hașdeu, *Arhiva istorică a României*, București, 1865, p. 84-85: Atestat documentar la 8 septembrie 1439, printr-un hrisov emis de Vlad Dracul.

Material: tombac (cat. finisare: patinată)

Gravor: Constantin Dumitrescu

Emitent: Primăria Râmnicu Sărat

Av.: în câmp stema fostului județ Râmnicu Sărat⁶: un scut cu un cal ridicat pe picioarele din spate, spre stânga, deasupra coroana cu cinci turnuri, scutul încadrat de datele 1439 – 1994, frunze de stejar (st.) și laur (dr.), sus legenda semicirculară: 21 DECEMBRIE 1994- DECLARAT MUNICIPIU.

Rv.: în câmp clădirea Primăriei, la bază PRIMĂRIA, dedesubt motiv vegetal, deasupra RÂMNICU – SĂRAT, de jur-împrejur: 555 DE ANI DE ATESTARE DOCUMENTARĂ. MCDXXXIX – MCMXCIV. Pe margine, cu litere de dimensiuni mici (℥) : C. D. 1994 – B și un spic.

Medalia aniversară **160 de ani în slujba sănătății** (foto. 2)

Emisă de către Spitalul Municipal la aniversarea a 160 de ani de existență, cu element central bustul serdarului⁷ Alecu Badat care a lăsat, prin testamentul din 1833, pe lângă alte generoase donații, o parte din avere pentru înființarea și întreținerea unui spital: „*Las și hotărăsc ca de apururea și în toată vremea să se ție spitalul pentru bolnavi, oameni neputincioși, săraci și străini, cari vor năzui căutând ajutor și cari vor petrece spre dobândirea sănătății lor, în odăile de pe lângă biserică ce le-am zidit pentru asemenea întrbuințare, după cum am pomenit mai sus, căutați fiind cu doctor adins alcătuit și tocmnit prin plată de leafă, cu doctorii, așternutul și oricâte altele vor cere trebuință după orânduirea spitalicească, fără a se lua dela dânșii vreo*

⁶ Dan Cernovodeanu, *Știința și arta heraldică în România*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1977, p. 187, 461.

⁷ În Constantin Atanasiu, Paul Nicolescu, 1933 *Almanahul Râmnicului Sărat*, Institutul de Arte Grafice, București, 1933, p. 62- 63, Alecu Bagdat apare cu titlul de *biv-vel serdar* (biv = fost; serdar =1. Comandant de oaste, mai ales de călărime, în Țara Românească și Moldova, sec. XVII-XVIII; 2. Boier de rang mijlociu, sec XVIII-XIX). Pe plăcile din marmură de pe soclul statuii lui Bagdat apare titlul de *paharnic* (titlu dat boierului de la curtea domnilor români care avea grijă de băutura domnului, iar în împrejurări deosebite sau la sărbători îl servea personal pe domn, gustând băutura înaintea acestuia pentru a se convinge că nu este otrăvită), conform Marius Neculae, *op. cit.* p. 10. Tot paharnic apare și în G. Lahovari, C. Brătianu, G. Tocilescu, *Marele dicționar geografic al României*, vol. V, Socec & Co, București, 1902, p. 244, iar Catagrafia din 1829 îl pomenește ca *ispravnic* (dregător care conducea, ca reprezentant al domnului, un județ sau un ținut) și *mare serdar*, conform Valeriu Nicolescu, Gh. Petcu, *Buzău-Râmnicu Sărat, oameni de ieri, oameni de azi*, Ed. Alpha MDN, Buzău, 1999, p. 91; în *Analele Parlamentare ale României*, tom II, 1832-1833 (ed.1892), p. 173, *apud* Valeriu Nicolescu, Constantin Marafet, *Un colț de Țară Românească – Județul Slam Râmnic*, vol. I, Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2008, 260 – apare ca *serdar*. Definiții conform - Academia Română, *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998.

*plată sub nici un fel de cuvânt și pricină''...⁸. Prin această donație a fost înființat un spital, care a funcționat cu întreruperi până în 1937, când imobilul a fost transformat în azil de bătrâni, secțiile *Spitalului Bagdat* fiind transferate în totalitate la Spitalul Județean (înființat în 1862)⁹.*

Date: 1994

Diametru: 6 cm

Material: tombac (cat. finisare: patinată)

Gravor: Constantin Dumitrescu

Emitent: Spitalul Râmnicu Sărat

Av. : în câmp bustul serdarului Alecu Bagdat, din față, cu privirea ușor spre dreapta, de jur-împrejur legenda circulară dublă, cea exterioară plecând de la un simbol ce reprezintă o floare cu patru petale (sus): „...*LAS • SI • HOTARASC • CA • DE • APVRVREA • SI • IN • TOATA • VREMEA • SA • SE • TIE • SPITALVL • PENTRV • BONLAVI...'* / *PAHARNICVL • ALECV BAGDAT – BIV-VEL SEDAR • B •* și un spic. Sub bust, cu litere majuscule de dimensiuni mici : *C. DUMITRESCU*.

Rv. : în câmp clădirea Spitalului, dedesubt motiv vegetal, deasupra *160 DE ANI / IN SLVJBA SANATATII*, de jur-împrejur: *SPITALVL RAMNICV-SARAT* (sus) *MCDCCCXXXIV– MCMXCIV*. Pe margine, cu litere majuscule de dimensiuni mici (↙) : *C. D. 1994* și *SPONSOR • FERMIT* (↘).

Medalia aniversară *Centenarul Școlii nr. 5, Râmnicu Sărat* (foto. 3)

În anul 1995 s-au împlinit 100 de ani de la darea în folosință a localului principal al Școlii cu clasele I-VIII, nr. 5 (azi *Vasile Cristoforeanu*), prilej cu care a fost emisă medalia aniversară descrisă mai jos. Actuala instituție este urmașa directă a Școlii primare de băieți nr. 2, înființată în 1872 (a funcționat în încăperile fostei mănăstiri - azi Muzeul Municipal), în 1895 mutându-se în localul propriu de pe strada Cuza-Vodă¹⁰, ridicat pe timpul mandatului lui Vasile Cristoforeanu (1859-1896, primar 1892-1895), *al doilea părinte al urbei*, considerat edilul care a început modernizarea orașului prin lucrările edilitare, înființarea serviciului sanitar și mai ales prin alimentarea orașului cu apă potabilă¹¹, tată al interpretei lirice Florica Cristoforeanu.

Date: 1995

⁸ Constantin Atanasiu, Paul Nicolescu, *op. cit.*, p. 63.

⁹ Valeriu Nicolescu, *Un colț de Țară Românească – Județul Slam Râmnic*, vol. V, Ed. Editgraph, Buzău, 2013, p. 281-289.

¹⁰ Valeriu Nicolescu, *Un colț de Țară Românească – Județul Slam Râmnic*, vol. IV, Ed. Editgraph, Buzău, 2011, p. 234-235.

¹¹ Constantin Atanasiu, Paul Nicolescu, *op. cit.*, p. 39.

Diametru: 6 cm

Material: tombac (cat. finisare: patinată)

Gravor: Constantin Dumitrescu

Emitent: Școala nr. 5, Râmnicu Sărat

Av: în câmp bustul lui Vasile Cristoforeanu, din față, cu privirea ușor spre dreapta, de jur-împrejur legenda circulară : • *VASILE CRISTOFOREANU – FONDATORUL ȘCOLII • PRIMAR 1892-1895*. Sub bust, cu litere majuscule de dimensiuni mici: *C. DUMITRESCU*, B și un spic.

Rv. : în câmp clădirea Școlii nr. 5, dedesubt motiv vegetal, CENTENAR, de jur-împrejur: •*ȘCOALA CU CLASELE V-VIII No 5 RÂMNICU-SĂRAT • MCDCCCXCV– MCMXCV*. Pe margine, cu litere de dimensiuni mici (L) : *C. D. 1995*.

Medalia jubiliară *1900 de ani de la Dacia la România* (foto. 4)

Emisă în anul 2006, pentru comemorarea împlinirii a 1900 de ani de la cucerirea Daciei de către Traian, prilej cu care municipalitatea și Liga pentru Unitatea Culturală a Românilor de Pretutindeni au organizat dezvelirea unei plăci din bronz, montată la Muzeul Municipal, pe fațada Casei Domnești (Primăverii nr. 4)¹². De menționat că Liga Culturală a impus organizarea de manifestări de comemorare a 1800 de ani de la acest eveniment și în 1906, acțiuni conjugate cu jubileul lui Carol I¹³. Placa memorială, medalia jubiliară (însoțită de o diplomă), trofeul și insigna evenimentului au fost realizate la Combinatul Fondului Plastic¹⁴.

Date: 2006

Diametru: 9 cm

Material: bronz (cat. finisare: patinată)

Gravor: Romi Adam

Emitent: Liga pentru Unitatea Culturală a Românilor de Pretutindeni

Av: în câmp, în relief, profilul împăratului Traian, din față, privind spre dreapta (stânga) și cel al regelui Decebal, din profil, spre stânga (dreapta), despărțite de stindardul dacic, de jur-împrejur legenda: *1900 DE ANI (sus) DE LA DACIA LA ROMÂNIA (jos)*.

Rv: în câmp: *106-2006/ 1900 DE ANI/ de la / încheierea războaielor/ DACO-ROMANE/ moment decisiv în/ constituirea/ NEAMULUI ROMÂNESC*.

¹² Marius Neculae, *op. cit.* p. 35-36.

¹³ Victor Crăciun, *Dacia-Roma-România*, Liga pentru Unitatea Culturală a Românilor de Pretutindeni, 2006, p. 127.

¹⁴ *Ibidem*, p. 130.

Legenda circulară *LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI.*

Medalia comemorativă *200 de ani de la primul rapt al Basarabiei* (foto. 5)

În anul 2012, Liga pentru Unitatea Culturală a Românilor de Pretutindeni, filiala Râmnicu Sărat a emis o medalie - aplică, din lut ars, pentru a comemora împlinirea a 200 de ani de la pierderea Basarabiei, în urma Tratatului de la București (16/28 mai 1812), consecință a războiului ruso-turc (1806-1812). Deși țarul Alexandru I a promis în 1806 că *această trimitere a oștilor noastre nu numai că nu este întovărășită cu nicio necuviință, de războiu străin, dar încă are temeiul de a întâmpina și a apăra interesele noastre și ale voastre*¹⁵, în 1812, prin art. IV al Tratatului de Pace de la București a fost răpit Moldovei întregul teritoriu dintre Prut și Nistru¹⁶, regiune în care se găseau 17 orașe și 693 de sate¹⁷, cu o populație în 1817 de 482 630 locuitori, din care 86% români¹⁸, un teritoriu care și acum se află în afara granițelor naționale.

Prezența aici a chipului poetului Mihai Eminescu își are justificarea prin pozițiile acestuia în problematica Basarabiei, mai ales în perioada cât a fost redactor la *Timpul* (1877-1883): *Fost-au Basarabia cucerită cu sabia? Nu. Prin tratatul de București de la 1812 s-a făcut această cesiune, nu ca preț al păcii, căci Turcia n-avea nevoie de pace, ci tocmai Rusia. Napoleon era asupra intrării în Rusia și trupele rusești se întorceau în marș forțat, în rușul capului, luând fașa pământului românesc pe tălpile lor*¹⁹.

Date: 2012

Diametru: 14 cm

Material: argilă

Gravor: Romi Adam

¹⁵ Ghenadie Petrescu, Dimitrie A. Sturza, Dimitrie C. Sturza, *Acte și documente relative la istoria renascerei României*, vol. I, București, 1888, p. 292-293: text *Manifestul țarului Alexandru I către divanele Moldovei și Valahiei*.

¹⁶ Bogdan Murgescu (coordonator), *Istoria României în texte*, Ed. Corint, București, 2001, p. 178; G. Petrescu, D. A. Sturza, D. C. Sturza, *op. cit.*, p. 296-302: text *Tratatul ruso-turc de la București* (lb. fr.).

¹⁷ Academia Română, *Istoria românilor*, vol. VI, Ed. Enciclopedică, București, 2002, p. 710.

¹⁸ *Ibidem*, p. 714.

¹⁹ *Timpul*, din 25 ianuarie 1878, în Mihai Eminescu, *Opere*, vol. X, Ed. Academiei, București, 1989, p. 40-41, dar și articolele de la paginile 42 și 46.

Emitent: Liga pentru Unitatea Culturală a Românilor de Pretutindeni, filiala Râmnicu Sărat

Av: în câmp, în relief, bustul poetului Mihai Eminescu, din față, cu privirea ușor spre stânga, la stânga bustului este inscripționată semnătura poetului. Legenda circulară *MIHAI EMINESCU* (st.) 1850-1889 (dr.). Pe marginea bustului, jos, dreapta, semnătura cursivă, scris de mână: *R Adam*.

Rv: în câmp sunt imprimate două cartușe dreptunghiulare cu inscripțiile: *IANUARIE / 2012* și *200 DE ANI DE LA / PRIMUL RAPT / AL BASARABIEI/ 1812-2012*. Deasupra cartușelor este o ureche de prindere. De jur-împrejur legenda circulară: *LIGA CULTURALĂ PENTRU UNITATEA ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI • filiala Rm. Sărat •*.

MEDALS ISSUED BY ORGANIZATIONS
FROM RÂMNICU SĂRAT
(1994-2012)

Abstract

This paper has propose to present five medals issued in Râmnicu Sărat city between 1994 and 2012. They were issued by public authorities, institutions and associations to commemorate local and national events like: first documentary mention of the town, hospital establishment, building of School no 5, celebration of 1900 years since Dacia was conquered by the Romans, celebration of 200 years since Basarabia was loss.

foto. 1a. avers,

foto. 1b. revers

foto. 2a. avers

foto. 2b. revers

foto. 3a. avers

foto. 3b. revers

foto. 4a. avers

foto. 4b. revers

foto. 5a. avers

foto. 5b. revers